

eleme a csavargás. Külön érdeme az írónak hogy Nikót egész férfikoráig olyan módon kísérteti elvűnk, hogy szinte látjuk, érezzük fizikai és szellemi fejlődésének minden mozzanatát.

A plasztikus emberábrázoláson kívül élénken velíti Gruzia társadalmának képét, a mensevik kormány aljas árulását. Minden egyes sorában életet érzünk, akár természeti szépeket fest, akár egyéneket vagy tömegeket ábrázol. Vele együtt járjuk be Gruzia hegyeinek örökös borította szurdokait. Lélekelvezészetűen kísérik hősének,

Nikótnak minden lépését. Igazi ifjúsági regény Helena Bobinska könyve. Megragadó és élénk színekkel varázsolja élénk a bátor és rejtenthetetlen hovszurok hazáját, Hevszuretűit, ahová rengeteg nehézségen és akadályon keresztül járhat csak el az ember, mert nehezen járható hegyi útjait félfévig takarja a hó. A szovjet ember elszántasága és hősiessége jellemző erre a könyvre, amelynek minden lapjáról sugárzik felénk az alkotni, építeni akarás.

Baricz Ottó

Két román könyv

I.

A Szépirodalmi Könyvkiadó adta ki a közelmúltban Alexandru Vlahuță könyvét az „Élősdiek”-et.

Tizenegy rövid elbeszélést és karcolatot foglal magában ez a könyv, tizenegy hiteles képet az első világháború előtti Románia életéből.

Alexandru Vlahuță a klasszikus román irodalom kimagasló egyénisége. Az „Élősdiek” elbeszéléseiben és karcolataiban (és egyéb műveiben is), nagy érdeme az, hogy nem elégszik meg kritikai realista megállapításokkal, hanem keresi a megoldást. Írásából gyakran kiütközik a kispolgár ingadozása, de a társadalom bíráló magatartását sohasem adja fel.

Vlahuță többnyire a dolgozó nép életéből meríti írásainak tárgyát. Minden sorában érezzük népe iránti szeretetét. Közvetlen szeretete, melyet népe és hazájának természeti szépségei ébresztenek fel benne, nem közhelyekben vagy elvont formákban oldódik fel, hanem érzékelhető valóságként érezzük az „Élősdiek”-ben.

Különösen megragadó a kötet „Elszámolás” című elbeszélése. Ebben mutatkozik meg leginkább Vlahuță főereje, a típusalkotás. Vlahuță egy-két vonással plasztikusan tudja életre kelteni elbeszéléseinek alakjait. Karcolatait túlságosan is valószínűnek éreztük, olyannyira, hogy néha inkább fényképeknek tetszenek, mint irodalomnak.

Tajálunk Vlahuță elbeszéléseiben ellentmondásokat is, melyek szükségszerűen nőnek ki ingadozó világnézetéből. De munkáinak pozitív vonásaiban, bár nem jutott el a munkásosztály világnézetének tiszta kifejezéséig, az elnyomottak szószólója volt.

Elbeszélései és karcolatai ma is eleven, élvezhető olvasmányok.

II.

Szintén a Szépirodalmi Könyvkiadó kiadásában jelent meg Maria Rovam kisregénye, az „Atyafiak.” A történet keretén belül megismerjük egy kis román falu nincstelenjeinek és szegényparasztojainak harcát egy mindenre elszánt, ravasz kulákasszony ellen, aki az egész falu zsarnoka. A történet Románia felszabadulása utáni időkben, 1946–47-ben játszódik le.

A mese szép és egész, de veszélyeket rejt magában arra, hogy romantikussá válhasson. A ravasz kulákasszony, aki azokkal a jólismert módszerekkel akarja megakadályozni a falu fejlődését és saját bukását, amelyeket Maria Rovam előtt olyan sokan és körülbelül ugyanígy írtak le. Találkozunk a kisregényben nincstelenekkel, akik harcolnak a telhetetlen kulák ellen, és találkozunk természetesen azokkal is, akiket sikerül a kuláknak megtevesztenie. Aztán eljön a fajuba egy üzemi munkás, aki leleplezi a kulák ellenséges tevékenységét. Megvan természetesen a kisregényben az a nő, egy sokat szenvedett özvegy, akinek Sztoján a munkás felnyitja szemét, majd feleségül veszi, rengeteg intrika és megpróbáltatás után. Amint mondtuk, minden megvan Maria Rovam könyvében, ami sematikusnak lehet egy regényt. De hogy ez a kisregény mégsem válik sematikusná, az írónő színes meseszövevénynek és lendületes előadásmódjának tudható be. Súlyos hibája azonban a pozitív alakok elhanyagolása. Sokkal nagyobb gondosságot vehetünk észre Szteniloojának, a kulákasszonynak megformálásánál, mint például a párttitkár alakjánál, aki egyébként is érthetetlenül elhanyagolt szereplője Maria Rovam kisregényének.

Tiszta és logikus szerkezet, az írónő jó meglátásai, színes elbeszélő tehetsége, olyan erények, amelyek érdekesítő olvasmányt teszik az „Atyafiak”-at.

Baricz Ottó